IV. évfolyam. 1910. március hó 12. 11. szám.

Jánosháza és Vidéke

Társadalmi és helyiérdekü hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	8 korona
Félévre	4 korona
Negyedévre	2 korona

Kiadja: a »Jánosháza és Vidéke« lapkiadóvállalat.

Dr. MARTON ADOLF felelős szerkesztő.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez intézendők.

Megjelenik minden szombaton.

Nyilttér sora 40 fillér. Hirdetések megegyezés szerint közöltetnek.

Magyar kesergő.

Irta: OLÁH GÁBOR.

Sirattalak, szaggattalak,
Átkoztalak, leszóltalak
Édes, szegény hazám!
A lelkem tán mást érezett,
A lelkem benn tán könnyezett,
Mig szitkot szórt a szám.

Olyan kicsinynek láttalak,
Mint sokszor látom magamat,
Édes, szegény hazám!
Mikor rád csapott ostorom:
Vérrel bugygyadt fel arcomon
Ütés, ütés után.

Hiszen egy csöpp részed vagyok,
Ha jajgatsz, én is jajgatok,
Édes, szegény hazám!
Most leborulok s csókolom
Lábad nyomát a homokon,
Bölcsőm, sirom, anyám!

Én bánthatlak, sirathatlak,
Magyar vagyok, gázolhatlak,
Édes, szegény hazám!
De más ne merjen bántani!
Ne merjen más sehonnai,
Más céda, más silány.

Mit tudja más: mi fáj nekünk?
Mért könnyel sós a kenyerünk?
Ugy-e szegény hazám?
Világ csodája, hogy vagyunk!
S ha majd egyszer kilobbanunk
Ama nagy éjszakán:

Tragédiánkat az örök
Ég irja meg, ha menydörög
Viharok hajnalán:
»E nép fogyott, de nem hajolt,
E nép magának sirja volt.«
Óh, még halálunk is milyen
Felséges lesz hazám!

Március 15.

Irta: **Király János.**

Egyik év után lepereg a másik. Alig vesszük észre . . .

Igy telt el a hatvankét esztendő 1848. óta. Egy nemzet életében nem nagy idő. És mégis, nekünk magyaroknak, e kis idő alatt sokat kellett küzdenünk a szabadságért, egyenlőségért, testvériségért. Küzdöttünk, szenvedtünk, dolgoztunk, imádkoztunk a mindennapi kenyérért, a boldogságunkért, a szabadságunkért. Örökös harcunk van, örökös harcunk lesz kedves sógorunkkal: az osztrákkal; mig vagy mi, vagy ők el nem pusztulnak a föld szinéről. De mig egymás mellett leszünk, teljes fegyverszünet nem lesz soha.

Valamint nem volt ezelőtt sem. Ez különös rendelése a végzetnek. E faj folyton küzd. Attól a naptól fogva, mikor őseink kitették a lábukat az őshazából, nyugtuk nem volt soha. Elmondjam-e, hogy micsoda harcokat vivtak a szlávok minden fajtájával, a besenyőkkel, a törökökkel, a tatárokkal és más mindenféle gyütt-ment néppel. Végre egy elválhatatlan élősdit vettünk a testünkre: az osztrákot. E nemzet birka türelemmel türi maga mellett; de ha elevenére tapint, felordit, mint a vad oroszlán és akkor pardon nincs.

Igy volt 1848-ban is . . .

A nép rabszolga volt. A francia forradalom hatása alatt, mintha valami különös érzés szállta volna meg az embereket. Mindenki vágyott a szabadság után. Hisz szabadnak teremtette Isten az embert. Csak az alkalmas pillanatot leste mindenki, hogy a bilincseket összetörhesse, hogy a zsarnokságot összezuzhassa, hogy a régi szokásokat és törvényeket örökre eltemethesse.

Ez a pillanat megjött. Támadt két oly férfiu, akiknek nevével együtt szoktuk emliteni a magyar szabadság születésnapját. E két férfi Petőfi Sándor és Kossuth Lajos volt.

Petőfi március 15-én elmondta a »Nemzeti dal«-t, melynek minden sora viszhangra talált az emberek szivében. A költemény utolsó sorait önkéntelenül soha nem látott lelkesedéssel ismételték azok, akik hallgatták, az egész Budapest, az egész ország:

A magyarok Istenére esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk

És mivel eddig szabadon beszélni, nyiltan irni, véleményt mondani nem volt szabad; a nagy tömeg Petőfi vezérlete mellett a könyvnyomdához vonult és ott kinyomatták a 12 pontot és a »Talpra magyar"-t. Mindjárt ki is osztották. Ezek voltak az első nyomtatványok, melyek engedély nélkül jöttek ki a nyomdából.

Örült az egész ország. Boldog volt az ujszülött független magyar nemzet.

Látva ezt a nagy lelkesedést, megadtak mindent. De az öröm nem tartott sokáig. Vérünkbe akartak fojtani, meg akartak semmisiteni örökre. De a magyar nem puliszkából való.

Kossuth Lajos egy elragadó beszédben festette a helyzetet és tudtára adta a népnek, hogy a »Haza veszélyben van«.

És e maroknyi nép, az egész világ bámulatára utját állta, sőt számtalanszor megverte az osztrákot, mert az ország minden igaz fia fegyvert fogott.

És megkezdődött a szabadságharc, melynél szebbet, hősiesebbet, dicsőebbet nem látott a világ. Diadallal, dicsőséggel, lángoló hazaszeretettel, határt nem ismerő önfeláldozással, rettenthetetlen bátorsággal vitték előre honvédeink a szabadság zászlaját. Türtek és szenvedtek, ha kellett, nélkülöztek is, de a hazát veszélyben itt nem hagyták. És most, csak egy kicsit ne menjen ugy a sora, mint akarja, már bucsut int a hazának, kapja a vándortarisznyát, megy a másik világrészbe szerencsét keresni. Én nem tudom elhinni, hogy nem lehetne itthon megélni két kezünk munkájával. Persze dolgozni, iparkodni kell és nem a napot végighenyélni. A sült galamb senkinek szájába nem repül.

Mikor a haza veszélyben volt, akik kényszeritve voltak kint lenni, még azok is haza söktek; most pedig, e nagy szükségben, mikor minden függetlenségi polgárnak itthon kellene lennie és az ország sorsát előmozditania, idegenbe

A primadonna.

Irta: **Bródy Miksa.**

A Márfi vérbeli művésznő volt. — (A franciáktól vettük át a szokást, hogy nagy szinésznőink neve elé odaillesszük a névelőt és minden egyebet nem; — még a kisasszonyt sem toldjuk a név mögé, lévén a szerény cimtelenség megkülönböztető tisztesség.

Nagy szinésznő volt és bár közömbös mindenki előtt a művészek magánélete, senki sem tudott róla semmi — rosszat. Ebben az értelmetlen mondatban hiányzik az összekötő kapocs. Csakhogy az olvasó tudja, hogy a közömbös magánéletben szimatolgatnak a legszivesebben az indiszkrét orrok, amelyek a Márfiéban minden igyekezet mellett mit sem tudtak kiszimatolni.

Szép volt. Hogy leirjam ezt a szépséget, arra részben azért nincs szükség, mert az összes kirakatokban látható volt a fényképe az összes plakátok az ő alakjának finom vonalait mutatták, — másrészt pedig mindent leirtam, ha azt mondom, hogy olyan szép volt, mint a többi elragadó művésznő.

Egyéni vonásai azonban mégis voltak; kezdve végtelen kedvességétől mindenkihez egész gyermekded naiv kedélyéig, pajkos csevegéséig, bájos duzzogásáig, melyek olyan talányszerüen vonzották hozzá a férfiakat. Ezek voltak az ő egyéni vonásai, amelyek azonban hajszálnyira sem különböztek művésztársnői egyéni vonásaitól.

Imreffy Imre báró huszonnyolcéves huszárőhadnagyi szivének minden férfiasságával szerette a nőt. Azonban oly céltalanul, hogy a naponta küldött virágbokrétához mellékelt értékesebb tárgyak egyszerüen visszakerültek hozzá.

— Szeressen! — mondta napjában háromszor is a báró, részint a művésznő lakásán, részint a művésznő öltözőjében, részint a főur automobiljában.

— Szeretem, — felelte lesütött szemmel a művésznő a fenntemlitett helyeken. — Szeretem, ahogy csak nő szeretni tud férfit, de az öné nem lehetek sohasem.

— És miért nem? — kérdezte a lázas konceptusból kissé kiesve a báró.

— Tisztességes leány vagyok és mindvégig az akarok maradni.

Ez ellen az érv ellen mindenféle ellenérvek állanak a férfiak rendelkezésére, amelyek közül a legnyomósabb, a három ismert szó: »Legyen a feleségem!« S ezt a három szót nem akarta a báró kiejteni. Ennek a három szónak mindenféle sulyos erkölcsi, hagyománybeli, társadalmi, anyagi következményei lettek volna. A család, de főképp az özvegy báróné, a [illegible] s egyebek utját állták [illegible] hajlandóságoknak, amelyek a fiatal és tapasztalatlan huszár-szivet könnyelmüségekre ragadhatták volna . . .

A soha nem élvezett csókoknak keserü ize egész buskomorrá tette a bárót. Álmatlan éjszakái voltak és kimerült nappalai. A Márfi álhatatossága pedig egyre jobban törte ellenálló erejét. Odadobni mindent, vagyont, rangot, kardbojtot és elmenni a zülléshe ezzel a leánnyal! Ilyenek voltak az ábrándjai és kék karikák látszottak a szemei alatt . . .

STERN MÓR FIA **hornyolt tetőcserép-gyára Jánosháza.** Számos elismerő levél és kitüntetés. Állandóan kapható: **I. rendü tégla 32 K.**
II. „ „ 24 „
Hornyolt tetőcserép: - - - - - - - - - - **80 „**
Apró tetőcserép: - - - - - - - - - - **40 „**

vándorol. Itt hagyja ezt a hazát, hol születtünk, hol a dajka dalolt felettünk, hol apáink vére folyt, hol élnünk, halnunk kell. Bünt követ el, ki ezért a hazáért élni nem akar; sehonnai bitang ember, ki érte meghalni nem akar!

Apáink szerezték e hont, ők tartották fönn ezer éven át, ők tettek minket szabaddá március 15-én, egyenlő lett minden ember; ők vivták ki a sajtószabadságot, szabadon beszélhetünk, szabadon írhatunk. Művelődhetünk, hazánk nagyságát emelhetjük.

Minden magyar emlékezzék meg március 15-én nagy elődeiről, köszönje meg a nagy jótéteményeket, melyeket velünk — törpe utódokkal — tettek.

Aki magyar, legyen magyar. Ereiben legyen az ősök vére! Akarata legyen erős, mint az acél, jelleme tiszta mint a gyémánt. Célja és minden törekvése csak az legyen, hogy:

Éljen a haza!

Vagyonszerzés az „inség"ből.

Külföldi városokban az emberek meggazdagodnak munkából, találmányokból. Minálunk más a millió termőföldje és forrása. Vagy legalább a legtermékenyebb földje és a legdusabban fakadó forrása. Nem a munka, nem a vállalkozás és nem az üzlet, hanem — az inség. Ez lenditi fel az embereket, céhenként és osztályonként, ez tömi meg a bugyellárisokat és szerez nekik telket, házat, értékpapirt, automobilt. és ami együtt jár a vagyonnal, tekintélyt, befolyást, diszt és becsületet.

Sorrendet tartani nem tudunk. Melyik inség jött először, azt már régen elfeledtették velünk a következők. De egy csomóra mindenesetre emlékszünk. Jött például a széninség és beemelte a szeneseket a milliomosok testületébe. A lakásinség Krőzusokká tette a háziurakat. A drága buza felsegitette a pékeket. A vizbőséggel párosult tejinség a tejárusokkal és milimárikkal gyarapitotta meg a kapitalisták derék testületét. Akik az inségben bizakodtak, azok itt soha meg nem csalatkoztak. Az inség mentője kezében az aranyontó bőségszaruval, hiven és szorgalmasan megjelen itt, megjelen ott, megjelenik a szeneseknek, a pékeknek, a háziuraknak, a téglagyárosoknak és áldás fakad a lépte nyomán.

Igazság lett volna-e az, ha nem jelenik meg azoknak a derék embereknek is, akik a jeget aszalják? Hiszen ők sem rosszabbak másoknál és bizonyára ők is megérdemlik, hogy egy kicsit felmelegedhessenek. Bizonyos megnyugvással vehetjük tehát tudomásul, hogy az enyhe tél következtében az egész országban be fog állani a nyáron a jéghiány. És a jégaszaló gyárosok előre bejelentik, vagy kijelentik, hogy az olvadó, hideg gyémántból nem tudnak az idén annyit adni és még sokkal kevésbbé tudnak az idén annyiért adni, mint máskor, amelyet semmi tüz sem tud megolvasztani. Jeget csak a bankárnék viselhetnek drágakőnek, a fülbevalójukban.

Beszélik, hogy ennek a jéginségnek a politika is oka. Rengeteg sok jégre volt szükségük a politikus uraknak, amin az elveiket konzerválhassák és most is iszonyatosan sok jég kell a vadul fellángolt politikai ambiciók lehütésére. — Igaz-e, nem igaz-e, hogy igy van, nem kutatjuk, nekünk elég baj maga a bizonyosság, hogy jéginség van és egyszerre milliomossá lett minden eszkimó, aki azonban nem tud róla. Nem marad más hátra: várjunk türelemmel. mig minden elképzelhető inség végigdühöngött már az országbau és behajtotta rajtunk kamatait. Akkor aztán bátran megnyugodhatunk, mert akkor már rég nem lesz rajtunk egy darabka bőr sem, amit még le lehetne nyuzni rólunk!

A kis gyermek elpusztul?

Adjon neki **SCOTT-féle csukamájolaj Emulsiót** és örömmel fogja tapasztalni, hogy állapota azonnal jobbra fordul, hogy csakhamar fejlődésnek indul és jókedvüvé válik.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

A SCOTT-féle EMULSIÓ már gyakran visszaszólitotta szüleiknek szeretett gyermekünket a halál kapujától.

A Scott-féle Emulsió a legkiválóbb, ugy tisztaság. valamint az emészthetőség és gyors hatás tekintetében.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

HIREK.

A kereskedelmi tanoncok tandija. Nem egyszer irtunk azon animaliáról, hogy itt azon kereskedők, akik a tanoncaikat az iparosok által fenntartott iskolába iratják be, a rendes 5 korona (tandij) helyett 24 koronás nyugtát voltak kényszeritve beváltani. Singer Sándor helybeli kereskedő, akinél 2 tanonc is van, igy 10 korona helyett 48 koronát kellett volna fizetnie, a 48 korona kifizetését megtagadta és bepereltek. A tanfelügyelőnek kellett a dologba beleavatkozni, akitől a napok-

---

A családi tanács összeült, amelyen az özvegy báróné elnöklete alatt elhatározták, hogy mindenáron ki kell ragadni a fiatal embert annak a hölgynek a hálójából. Jelen volt a tábornok nagybácsi is, akinek a legjobb ötlete támadt. A katonának engedelmeskedni kell; ennélfogva Imre bárót mint katonát fogják eltávolitani a veszedelem helyéről. Gondoskodás fog történni, hogy a főhadnagy urat a legtávolabbi horvát helyőrségbe helyezik át . . .

Ebben a stádiumban voltak az események, amikor találkoztak a Márfival. Sápadt volt és látszott arcán, hogy szenved. Mindent elmondott nekem, amiből azt következtettem, hogy reménytelen a helyzet. Akkortájban és mindenféle jó — és rossz könyveket olvastam, amelyekről sokat beszélgettem ösmerőseimnek. Minthogy végtelenül hiu ember vagyok, szerettem hivalkodni olvasottságommal.

A Márfi szomoru története analog-esetet juttatott eszembe, amelyről csak nemrég olvastam egy mult századbeli francia könyvben. A Le Douvreur Adrienne története. A fiatal Argental őrülésig szerelmes volt belé. Az ifju anyja hallani sem akart a házasságról s ekkor Adrienne nemesen lemondó levelet irt az öreg francia nőnek.

Amikor ezt a Márfinak elmondtam, könnyes szeme felcsillant s máris mérlelődött agyában a szent lemondás terve. Alig távoztam tőle, leült kaoér iróasztalához és pau d'Espagne-al megitatott lilaszinü levélkére a következő sorokat irta:

„Méltóságos báró! Én csak egy szegény művésznő vagyok. Aki lelkében egyszerü, szivében nemes. Szeretem a fiát, de lemondok róla. Mint ahogy egy megsebzett sziv le tud mondani. Kérem ne tegye boldogtalanná fiát, ne számüzze a messze pusztaságba, ahol szegény szive el fog hervadni, mint ősszel a virág és a levél. Én megigérem, hogy többé nem fogom látni a fiát, nem eresztem magamhoz, még ha meg is szakadna a szivem.« Kezeit a legnagyobb hódolattal csókolja a szerencsétlen

Márfi Magea.

első primadonna az »Uj vidám Szinház-ban«.

Ezt a megható egyszerüséggel irt levelet igaz könnyekkel áztatva küldte el a Márfi a bárónénak. Sokszor fordult benne elő a »lélek« és a »sziv« de ez hozzá tartozik a megható egyszerüséghez és ahhoz a naivsághoz, amelylyel a művésznő a legvadabb férfisziveket is meg tudta hóditani . . .

A báróné könnyes szemmel olvasta el a levelet.

— Szegény kis leányka! Milyen önfeláldozó! milyen nemes! Most megszántam a fiamat, aki olyan nagyon szereti ezt a polgári leányt.

Ujból összeült a családi tanács. A levelet elolvasták. Volt olyan, aki mosolygott rajta. A tábornok pedig határozott állást foglalt el s azzal a józansággal, amely a hadi taktikában jártas főbb tiszteket jellemzi és azzal az értelmes bőbeszédüséggel, melyet a hadgyakorlatok fölött való megbeszéléseknél annyira csudálni szoktunk róluk, kijelentette.

— Nem, nem. Imrének el kell utaznia. Mert mennél nobilisabb az a lány, annál veszedelmesebb rá nézve . . .

ban jött meg az utasitás, amely szerint a kereskedő tanöncoktól sem szedhetnek több tandijat, mint 5 koronát. A következő az iránytadó: Oly községekben, ahol legalább 50 tanonc van, köteles a község (tehát nem az ipartestület) a tanoncok tanitásáról külön tanfolyam berendezése által gondoskodni. Ezért létesült Jánosházán az iparos tanonciskola. Minthogy külön kereskedő tanonciskolát a község csak az esetben köteles létesiteni, ha a kereskedő tanoncok száma a községben (városban) az 50-et eléri, Jánosházán kereskedő tanonciskola létesitésére még nem került sor. Ennélfogva a kereskedő tanoncok az iparos tanonciskolát tartoznak látogatni. Ha az iparos tanonciskolát látogató és a rajztanitás alól felmentett tanoncok száma a 20-at eléri, e tanoncok heti 4 órán fölül még 3 órában lehetőleg a szakba vágó vagy általános természetü más ismeretekben oktatandók. Ez az intézkedés kiterjed a kereskedő tanoncokra is, ha azok az iparos tanonciskolát látogatják. Az iparos tanonciskolák költségeinek a fedezéséről az 1884. évi XVII. t. c. 87. §-a intézkedik, melynek értelmében erre forditandók: a) elsősorban az idézett törvény alapján befolyó tandijak és pénzbüntetések; b) a község egyéb jövedelmei; c) ha ezek a források elégtelenek, 2 százalékig terjedhető pótadó; d) államsegély. A tanonciskolában szedhető tandijak ügyében fölmerülő kérdések fölött első sorban a tanonciskolai bizottság, másodsorban a törvényhatósági közigazgatási bizottság, harmad sorban a vallás és közoktatásügyi miniszter határoz.

A tandijkárpótlások. Korábban már megirtuk lapunkban, hogy az állam az ingyenes oktatás behozatala céljából kárpótolni igyekszik a felekezeteket, melyeknek nagy áldozatába kerülne az iskolai tandijakról való lemondás. A kultuszminiszter ez ügyben most körrendeletet adott ki, mely utasitást ad a felekezeteknek arra nézve, hogy mennyi kárpótlást kérhetnek. Eszerint minden tanuló után 15 korona és 1 korona beiratási dij kérhető az államtól kárpótlásul.

Vásár-változás Jánosházán. A kereskedelmi miniszter ma értesitette a vármegyét, hogy megengedte, miszerint a jánosházi tavaszi vásárt, melyet március 19-én tartanak meg, ezidén kivételesen március 18-án legyen megtartható.

Fiatal bünös. Nagy József helybeli lelencgyerek Keresztény Józseftől egy 10 K értékü órát lánccal együtt ellopott. Az óra a megtalálásnál Gajer János birtokában volt.

Szőlős gazdák saját érdekükben kérjék egy levelező lapon a legujabb árjegyzéket Nagy Gábor szőlőnagybirtokostól Kóly (Biharmegye). Sok fontos, hasznos tudnivaló van e kitünően szerkesztett könyvben.

Az élet kellemességeihez renbesen nem számitják a gyógyszereket, a »Scott-féle Emulsió«-t azomban mégis csak oda kellene besorozni, ha tekintetbe vsszük, hogy mennyi bánatot és könnyet tüntet el a gyermekszobából. A »Scott-féle Emulsió« nem csak gyógyit mindent, aminek gyógyitására a csukamájolaj képes, hanem még többet és emellett a visszatetsző iztől és szagtól teljesen mentes, mely a gyermekeknek oly gyakran kellemetlen perceket és zavarokat okoz. A »Scott-féle Emulsió« kapható a gyógyszertárakban.

Az építtetők figyelmébe. A vármegyi szabályrendelet elrendeli, hogy a házak épitését és a tervek rajzait 8 nappal előbb az elöljáróságnak be kell jelenteni. Fölhivjuk erre a közönség figyelmét, hogy a késedelmes bejelentés miatt büntetés és egyéb kár ne érje az építtető gazdát.

A somlói borvásár. A badacsonyi hegyközség folyó évi március hó 31-én április hó 1-én és 2-án badacsonyi Hableány vendéglőben; a devecservidéki gazdakör pedig folyó évi április hó 4, 5. és 6-ik napjain Devecserben, Bellovics Sándor vendéglőjének termeiben a világhirü badacsonyi, illetve somlai borok értékesitési céljából—állami támagatás mellett—borvásárt rendez. Mindkét helyen bemutatásra és eladásra kerül Badacsony, illetve Somlóhegy minden számdavehető birtokosának bora. Módjukban álland ennélfogva a vevőknek oly minőségü évjáratu, áru és fajtáju borra szert tenni, aminő izlésüknek és kivánalmuknak legjobban megfelel. Bővebb felvilágositás a badacsonyi hegyközségtől Badacsonyban vagy a devecservidéki gazdakörtől Devecserben kapható.

Felszólitó levél. Egy nagykereskedő maga elé hivatta könyvelőjét s imigyen szól hozzá:

— Kedves barátom, irja ki nekem egy lapra azokat az adósokat, akik nehezen, vagy egyáltalán nem akarnak fizetni.

A könyvelő néhány órai munka után pontosan kiirta a rossz fizetőket. Aztán sorra felolvasta őket a főnöknek.

— A legrosszabb ados K. magánhivatalnok, — mondotta a könyvelő.

— Mikor fizetett utoljára?

— A mult év nyarán.

— Schwartz ur, szól haragosan a főnök, irjon annak a K-nak még ma udvariasan egy goromba felszólitó levelet.

A tüdővész pusztitása hazánkban. A belügyminiszter jelentése szerint 1907-ben Magyarországban tüdővészben elhalt 68·125 egyén. A magyar birodalomban 1909 szeptember havában gümőkórban elhalt 4492 egyén. A Dunántulra esik. 638. Törvényhatóságok szerint csoportositva e halálesetek a következőkép oszlottak meg: Baranya vármegye 63, Pécs városa 15, Fejér vármegye 27, Székesfehérvár városa 8, Győr vármegye 24, Győr városa 6, Komárom vármegye 44, Komárom városa — Moson vármegye 18, Somogy vármegye 78, Soprou vármegye 56, Sopron városa 13, Tolna vármegye 40, Vas vármegye, 92, Veszprémvármegye 44, Zalavármegye 110.

A közönség köréből.

E rovatban közlöttekért a beküldő a felelős.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Az elkeseredés kényszerit arra, hogy a tek. Szerkesztő urat felkérjem néhány panaszos sorom közzétételére.

Ritka nap, hogy ne beszélgetnénk az itteni izr. elemi iskolánál előforduló rettenetes állapotokról. Az mégis csak borzasztó, hogy a fiam valahányszor kérdem: — »miért nem mégy az iskolába?«, — azzal válaszol, — »mert a tanitó ur Cellben van a biróságnál», — »mert a tanitó ur Szombathelyen van«. — »mert a tanitó ur Győrben van »a biróságnál«; ez igy megy hétről-hétre. Én családapa vagyok, nincs nagy vagyonom, de 50 koronát fizetek egy elemi iskolás gyermekről, akkor megkövetelhetem attól az iskolaszéktől, hogy felügyeljen az oktatásra, felügyeljen a tanitóra.

Nem is csodálkozom, ha a fiam nem tud sokat.

Ha a tanitó több időt tölt a biróságnál mint az iskolában, akkor hogyan tanuljon az a gyerek?

De az rossz vért is szül, ha oly tanitó tanitja a gyerekeket, akiről tudja az a gyerek, hogy a tanitó ur vagy perel, vagy őtperelik.

Egy kath. vallásu tett egy megjegyzést panaszomra, kinek elmondtam ezt a dolgot. »Talán [illegible] helybeli izr. iskolaszék, hogy ezt igy eltüri, elnézi?

A kath. iskolánál fordulna ez elő, biztositom, hogy 3 hónap alatt az a tanitó csak volt Jánosházán tanitó.

Ami elnökünk Steiner Ignác, erélyes és tapintatos ember hirében áll, ahhoz fordulok a panaszommal.

Vegye a dolgot a kezébe.

Rossz hire van már a helybeli izr. iskolának, emelje a régi hirnevére, neki is vannak gyermekei. Beláthatja, hogy igy nem mehet tovább, mert az a tanitó nem tanithat rendesen, akinek a fejében folyton a sok per van. Nem gondolkodik, hogy mit, hogyan bizonyitson? Az van az eszébe, hogy mikor is lesz tárgyalása?

A családtagok nagy része nem avatkozott bele a vitába, amely csak akkörül forgott, vajjon elutazzék-e a majoreszo: vagy ne. A báróné is szótlanul hallgatta a vitát. Csak amikor már hanyatlani kezdett a nap és az inasok a szalonban felcsavarták a villanyt, kelt föl szólásra. Szép, ősz, öregasszony volt, miután nem is magyar bárónő, hanem francia márkiné volna. A család elhallgatott.

— Meggondoltam a dolgot. Vegye el a leányt! A szivnemessége megbontja a hagyományos előitéleteket. Legyenek boldogok. Én nem voltam az . . .

A tábornok felkelt és mély meghajlással távozott. A többiek részint követték, részint ottmaradtak. Akik ottmaradtak, a bárónénak adtak igazat és azonfelül különböző üzleteiket bonyolitották le vele.

A fiatal báró hajnaltájban érkezett haza. Az inas azzal fogadta, hogy reggel 10 órakor okvetlenül keresse fel a bárónét.

Tavaszidőben történt ez. Lilaszinü párázások, emberi és állati tusakodások, lélekjárások, fellobbanások, költői látások és primadonnabucsuzások idején. Amikor a nevezetes családi tanács volt a csendes belvárosi utca kastélyában, a Márfi virágkoszoruk tömege közt énekelte el a százszor dalolt kuplét. A közönség tombolt és felvonásközökben egymásnak suttogta:

Tudja, hogy ez urinő; tisztességes nő! Barátja nincs és mégis milyen nagy művésznő!

Reggel tizenegy órakor automobil állott meg a ház előtt, melyben a művésznő ülött. Lefátyolozott öreg urinőnek és fiatal huszárfőhadnagynak nyitott a soffőr ajtót. Felmentek a lépcsőkön a második emeletig. A báró már tudta az utat. Az ajtónál, ahol annyiszor csengetett be, megállott. A szive dobogott. Sokáig csengettek, talán öt percig is. Aztán véletlenül ott járt-kelt a házmesterné, aki tiszteletteljes hangon mondta: — Ó, a kisasszony ma reggel elutazott. Egy fiatal urral. Londonba utaz ak . . .

Ez tavasz időben történt. Amikor violaszinü párázások vannak és a legerényesebb művésznők magánéletéből is kipattannak a diszkrét viszo[illegible] ügyei, amelyek aztán kihajtanak.

De mindentől eltekintve, egy tanitónak kevés a fizetése. A per sok pénzt emészt fel, sokba kerül a sok utazgatás, végre is kenyérgondok közé jut, akkor pedig az iskolában a kenyérgondok bántják, izgatott, boszus lesz és a mi gyermekeinken tölti ki a boszuját.

Jelentsék be a tanfelügyelőnek, ez igy nem tarthat tovább, mert különben jövőre az én gyerekem nem jár az izr. iskolába.

Jánosháza, 1910. március 8.

Maradok hálás köszönettel

Egy kétségbeesett apa.

CSARNOK.

Valami a szeretet és szerelemről.

(Folytatás és vége.)

De van még több neme is a szeretetnek! Van, mely letörli a megbántás keserü könnyeit; mely a sötétben bolyongónak utjára világosságot bocsájt, hogy oktassa, tanitsa szivben és lélekben — embertársai iránti szeretetre. Mely felkeresi azokat, kik éheznek, fáznak s kik csak a jószivü emberek könyörületességéből tengetik nyomoruságos életüket. — Egy szóval: mely a szenvedő emberiségnek szenteli magát; mely a betegek gyógyitásánál, a haldoklók ágyánál enyhülést és vigaszt nyujt, hogy a hit, remény és szeretet magasztos érzelmeit csepegtesse a szerencsétlenek már-már reményvesztett lelkébe. Mert nincsen olyan réteg, hova a szeretet jótékony sugara be ne hatolna.

A nap égető sugarai elől árnyékos helyre menekülhetünk, de a szeretet melegitő sugarai körülfognak bennünket mindenütt és mindenkor. Örökség ez, mely apáról fiura száll s boldogságot és megelégedést szül mindenütt. Isteni erő, mely folyton munkálkodik, alkot, teremt, hogy munkájával boldogságot hagyjon maga után.

A szeretet minden jónak és igaznak alapja és szülője. A jó Isten végtelen szeretete a legparányibb füszálban is épp ugy nyilvánul, mint a teremtés koronájában az emberben.

Mi is lenne az élet szeretet nélkül?!...

A szeretetnek azonban, — mint mindennek a világon — rémképe is van, mely elsötiti gondolatainkat . . . S ez a hideg hasonulás az önzés, mely ugy az alsó, mint a felső néposztályban egyaránt szedi sajnálatra méltó áldozatait.

Sokan elfeledik, hogy szeretet nélkül nincs céltudatos élet, megelégedés s nem létezik tiszta, nyugodt öntudat! — Hogy szeretet nélkül puszta és sötét az emberi sziv!

Nem akarok példákat felhozni, de ha körültekintünk, bizony-bizony sokat találjunk kikről azt kell feltételeznünk, hogy szivükben nem is volt szeretet soha.

* * *

Egy kicsi a szerelemről . . .

Előbb lássunk egy idevágó példát az életből.

A leányka mig kicsi, gondatlanul öleli át babáját, melyet a jó kis Jézuska hozott.

Egész öntudatlan boldogságában észre sem veszi, mint repülnek el a napok egymásután s évek évek után. Egy reggel aztán különös érzéssel ébred föl.

Bensőjében mintha változást venne észre. Kis szivecskéjét egy előtte megnevezhetetlen édes érzés fogja el s az eddig ismeretlen érzelmek birokra kelnek benne s lázas izgatottságban tartják ártatlan kis prédájukat.

Ez a harc hosszantartó, édes is, keserü is.

De elérkezik az a pillanat, melyben eszmélni kezd, melyben lassan-lassan megérti a nagy változást, mely kis szivében történt.

Még ugyan nincs tárgya, eszméje, még nem ismeri azt a lényt, mely után olyan öntudatlanul és titkosan sóvárog lelke, csak élénk s fölizgatott képzeletében látja azt. — És elérkezik a végzetes pillanat, mikor egy édes zengésü hang kis fülébe sugja:

»Te szeretsz?«

S ő már akkor valóban szeret is! Még nem tudja, hogy kit, még nem tudja, miért? — De ő szeret; még pedig örültem is véghetetlenül . . .

Ez a szerelem olyan néma, mint a sziv; olyan igaz, tiszta és ártatlan, mint a kis virágokon rezgő s rózsákat éltető harmatcsepp.

Ez az édes érzés rabul ejti az ifju szivet. Mert elmondhatjuk, alig van olyan ember, kinek szivét az édesgyötrelmes érzés át ne járta volna!

Kisfaludy Sándor az ő »Hunfy szerelmeiben« is ugy nyilatkozott, hogy »az olyan emberrel, aki soha tiszta, igaz szerelmet kebelében nem érzett, még szóba se' kivánok állani.«

En is igazat adok neki!

Gyarmati János.

Visszaemlékezés.

Irta: **Király János.**

— No földi, merre jártál a két hónapi vakációban?

— Merre? Ettem a császár komisz kenyerét Sopronban, aztán meg Rohoncon.

— Hát hogy ízlett az a katona-élet?

— Nem volt rossz, de azért nem kérek többet belőle.

— Pedig azt mondják gyöngyélet a katona-élet. A katonának kutya-baja, van mit enni és innia.

— Hm . . . valamikor. Mikor még igy beszéltek:

»Muzsika szól, verbuválnak,
Fölcsapok én katonának!«

De ma nem ám! Irtózik mindenki tőle.

— Akkor mesélj valamit róla!

— Éppen ezt akartam. — Telepedjünk ide le, aztán majd dikciózom . . .

— No halljuk!

— Hej pajtás, most már én is elmondhatom azt, amit Petőfi Sándor, hogy:

»Katona vagyok én, kiszolgált katona,
Csak káplár sem voltam, mindig közkatona,
Nagy volt pontosságom, nagy volt a hűségem,
Nem volt reám nézve csak egy büntetés sem
Mi lett a jutalmam, mikor kiszolgáltam?«

Petőfinek legalább az, hogy a generális megveregette a vállát; de az enyémhez még hozzá sem nyultak. Csak kezembe nyomták a katonakönyvet, meg az utiköltség felét és mehettem az orrom után. Az orrom meg megérezte azt, hogy itthon jó enni- és innivalók vannak, hát hamarosan haza is vágtattam. Most már csak ugy hébe-hóba gondolok a komisz-életre.

Ugye azt tudod, öcskös, hogy mikor az ember a kamaszkor legvégső határáig eljut, besorozzák katonának, ha ép és egészséges. (De summás pénzösszeggel meg is lehet tőle szabadulni.) Mielőtt elmentem volna a sorozóbizottság elé, nagy ricsajt csaptam, tehát nem józanul jelentem meg. Ez már bevett szokás. Jó, hogy ki nem rugják a berugott embert. Alighanem már ott is megszokták ezt. Fő az volt, hogy bevegyenek. Mert minden legénynek (kevés kivétellel) az a vágya, hogy katona legyen. Azt szokták mondani: »Nem is ember, aki nem volt katona.« És ebben van valami, mert a regimentbe nem a csiribiri embereket szedik be, hanem meglehetősen kiválogatják a legények elejét. Hisz a Katinak is csak a katonaviselt ember tetszik. Azért büszkén kivágja a mellét a doktor előtt, hogy minél előbb hallja a boldogitó »tauglich«-ot. — különben nem vesz a Zsófi pántlikát. — Igen a »tauglich«-ot. — Mert — szégyen és gyalázat — ezeréves hazánkban németek németül soroznak magyar legényeket. És ez ugy történik, oly természetesen, mintha már a nagy »Oesterreich«-be volnánk bekebelezve, ők legalább azt hiszik. — Ide jutottunk ezer év után, hogy ennek az egykor rettegett nemzetnek a fiait, a legjobbjait idegen hadseregbe,a közös ármádiába viszik. És a magyar ölbetett kézzel nézi fajának az arculcsapását. Hogy még nem támadt fel, hogy még nem verte ki a piúca népet! Magyarországban osztrák hadsereg! Kell e most, ez alkalmas időben, engedni, mikor e zagyva nép az annexió után annyira el van bizakodva, hogy velünk még szóba sem akar állani. Nem! Nem a késhegyig! Kivánjuk a magyar vezényleti nyelvet, a magyar hadsereget, addig béke nem lesz!

Jóképü gyerekek — olyan, mint te — jelennek meg a sorozáson. Egy dromedáralaku, erős mészároslegény is beállitott. Katona nem akart lenni. Persze be volt »nyakava«. Mikor hallotta a »tauglich«-ot odakiáltott az orvosnak:

— Halt! A balszem gyönge. Untauglich!

A sorozás után nemsokára jött a behivó. Már két hónappal előbb figyelmeztetett, hogy az Urnak 1906. esztendejében október 1-én, a hadkiegészitő-parancsnokságnál reggel 7 órakor megjelenni tartozik.

Az október elseje rohamosan közeledett. Lázasan készülődtem rá. Rossz kalap, ruha, fehérnemü, rongyok mind bele a kufferba. Megtöltöttem a bugyellárisomat is, mert mondok, másképp rossz világ lesz a fegyelem hazájában. Át kellett ugrani szomszédhoz, komához bucsut venni tőlük. — Utoljára hagytam Iluskát. Megálltam házuk előtt. Elővettem kedves furulyámat, elkezdtem rajta fujni legbúsabb nótámat. A jól ismert nótára fölkelt, kisietett Jancsija látására.

— Hej, Iluskám! utószor látom tán szép [orcádat.
»Utószor látlak én, szivem szép tavasza!
Utószor szólt i ten furulyám panasza;
Utószor ölellek, utószor csókollak,
Örökre elmegyek, örökre itt hagylak!
Most hát, szép Iluskám! most hát, édes rózsám!
Az Isten áldjon meg, gondolj néha rám.
Ha látsz *száraz kóró*t szélvésztől kergetve,
Katona szeretőd jusson majd eszedbe« . . .

»Most hát, Jancsi lelkem, eredj, ha menned kell!« — mondotta Iluska.

A jó Isten legyen minden lépéseddel.
Ha látsz *tört virágot* utközépre vetve,
Hervadó szeretőd jusson majd eszedbe.«

Elváltunk egymástól, mint az ágtól a falevél. Ballagtam ki az állomásra, szegény jó édesanyám sirva kisért el. — Minthogy Thorma János megfestette az »Október elsejé«-t ugy bucsuztunk el a fél falutól.

(Folyt. köv.)

Elejtett beszédek.

A) Láttam a te farsangi majmodat.!

B) Nos.

A) Milyen alak, milyen alak. Mesés, lehetett, mikor a cintányérokat összeütötte és összeverte a két bokáját.

B) Ez semmi.

A) Talán valami uj?

B) Igen. Az elmult héten fényárban uszott a báliterem tele fényes közönséggel. Szólt a zene, keringtek a párok. Keringő után csárdás, boston, polotás, végre elkiáltja valaki egy mennet. A farsangi majom a Szálikájával lejti a mennettet. Csak *elessansan* Mónikám, cssk *elessansan*. (Persze *elegáns* helyett még finomabban akarta mondani.) Volt erre kacaj, de falrengető. Csak *elessansan* viszhangzott száz torokból.

* * *

A) Égszakadás-földindulás.

B) Fejem fölött egy koppanás.

A) 100 koppanás.

B) Mi történt?

A) Azt sem tudom, hol kezdjem.

B) Kezd a közepén.

A) Barátom ilyet, de ilyet — még nem hallottam.

B) Nem vagyok azért kiváncsi, ha elmondod jó, ha nem — azért jó barátok maradunk.

A) Kérlek jövök a hivatalomból, hallok egy nagy csete-patét, egy asszony szónokolt, de hogyan!

B) Talán a feminismusrél?

A) Félig arról, de nincs benne köszönet. Csak kiabált, csak lármázott az az asszony mondván: »engem vegyen csak a nyelvére, engem kezdjen csak ki, velem foglalkozzék csak, majd megmondom én, hogy ki ő? Majd megmondom én a származását. Majd én kiabálom ki, hogy mit csiripelnek a háza tetején a verebek. Majd megmondom én, hogy kitől kért kölcsön kalapot, kabátot, szoknyát, mikor Pestre utazott.

B) És nem rekedt be?

A) Még most is beszél talán. Aztán folytatja, hogy tudom ám én miért sűt a kenyértésztából pogácsát? Tudom ám én, hogy miért keresett néha reggel rózsaszinü szalagot? Tudom ám, hogy mit jelentett az? Majd kimondom, hogy arcbőre sincs neki.

B) Hát kinek, vagy kire mondták ezt?

A) Nem tudom.

B) Majd becitálnak tanunak.

A) Nem tudom kire célzott az az asszony, de mondhatom, a nyelve ugy pörgött, mint a szélmalom.

B) Ki lehetett az?

A) Hát ki?

Tüske.

Szerkesztői üzenetek.

K. Helyben. Nekünk régóta van tudomásunk azon 15 ezer koronás ügyről, de a biróság fogja megállapitani, hogy csalás vagy sikkasztás forog-e fenn? Szükség esetén rendkivüli kiadás lesz, addig hallgatunk.

Gabona-árak

— 1910. márc. 9-én.—

Salsberger Rudolf jelentése szerint:

Buza	12·—	12·20	korona.
Rozs	7·	—7·10	„
Árpa	6·50—		„
Zab	6·75—		„
Bab	6·70		„
Tengeri	6·50—		„
	pr. 100 kgr.		

Irányzat szilárd.

SZŐLŐSGAZDÁK!

Homokon és kötött földön.

Aki borait mindenkor jó áron és hamar akarja eladni, ültessen Delaware szőlőt szántóföldekre is, és ha a hiányzó tőkéit ezzel pótolja, az ilyen vegyes bor oly finom lesz, hogy **drágán és hamar elkel.**

Ezt bizonyitjuk, kik már termeljük és bizonyitják nagy borkereskedők, akik 60—80 koronáért is megveszik hektóját, ha százezer hold ilyent teremne is. Permetezés nélkül a mult évben is peronosporától mentes nagy termést adott **(holdanként 35 hektó.)**

Vesszőről árjegyzék ingyen és kérmentve.

NAGY GÁBOR szőlőnagybirtokos KÓLY, Biharmegye.

Pósta, távirda és távbeszélő állomás.

Levelezés magyar, román, horvát, szerb és német nyelven.

Egy ujonnan épült, adómentes ház a Dukai-utcában, szép udvarral és gyümölcsössel

eladó.

Bővebb értesitést ad HORVÁTH KÁROLY tulajdonos a Kaszinóban.

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi

alkálikus természetes savanyuviz

Bor, pezsgőhöz a legjobb ital.

magyarországi főraktár: Bpest, V Zoltán-u. 10.

Stock-Cognac Medicinal

szavatolt valódi borpárlat

Camis és Stock

gőzpároló telepéből, BARCOLA.

Egyedüli Cognac-gőzfőződe állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható Jánosházán:

SINGER SÁNDOR üzletében.

Nyomatott Dinkgreve Nándor villamerőre berendezett könyvnyomdájában Celldömölk.